

PERŽVALGA.

— Kunigo J. Ambrozevyčiaus garsintasis veikalas — „Lietuviškai—lenkiškai—rusiškai žodynas“ jau išėjęs iš spaudos. Siekiąs 574 puslapius, kaina pustrėčio rublio.

— Vilniuje, rengiami kokie slapsti valdžios darbai. Nuo tulo laiko, rašo laikraščiai, vakarais prie gyventojų vartų šmizinėja kažki—kokios tamsios ypatos ir tēmija į įeinančius bei išeinančius iš namų žmones. Tankiai tos nuožvalgios žmogystos, pamatę kokius žmones, skubina juos užsirašo.

— „Šaltinis“ parodė lietuviams, kaip ant delto, jog Rymo popiežius yra labai klaidingas. Mat jis metuose 1904 peržiūrėjo kunigo Ambrozevyčiaus katekizmą ir nieko neradęs priešingo dorai ir tikejimiui, uztvirtino ir liepė tarp katalikų platinti. Bet, susipykus kunigui Amb. su „Šaltinio“ pilioriais—kunigais, šie įkalbėjo popiežiaus dvarui, kad Ambrozevyčiaus katekizmas esąs bedieviškas. Ir dabar skaitome „Šaltinio“ N—re 23, kad pirmiau leistasis katekizmas, dabar tampa popiežiaus iškeiktu.

Iš Baltimorės rašo į „Lietuvą“ (23N), jog ten lietuvių organizacijos gana silpnai stovi. Kriaučių sąjunga, kad ir nepakriko, tai vis tiek kaip ir nėra, nes sąnariai nėra ant susirinkimų. Toliaus, sako: „Čionykštė socialistų ir T. M. D. kuopos nėra gyvos, nėra mirusios; apie jas mažai žino vietiniai lietuviai, kadagi mat pas mus nėra gerų agitatorių ir vadovų; nematyt nėra jokių raštų, nėra lapelių...“ Toks dalykų stovis ištikro liudnas. Jei gu pirmievių ar darbininkų organizacijos menksta, tai reiškia, jog prasideda toje vietoje draugijos gangrena. Nurodo korespondentas, jog tai dėl nebuvimo agitatorių, vadovų, raštų ir lapelių. Argi ir ištik-

ro mes nesistengsime kaip nors taisyti mūsų užmirimo priežastis prašalinti!..

— „Lietuvos“ 24N. yra tilpęs New Haven'o lietuvių—katalikų atsišaukimas, kuriame bandoma pakelti agitaciją prieš tvėrimo neprigulmingų parapijų. Nurodę, kaip šėdien kunigai negerai šeiminkauja ant bažnytinųjų ir parapijinių turtų, atsišaukėjai sako: „Mes katalikai stebiamiesi ir negalime suprasti, kodėl šioj gadynėje mūsų katalikiškieji kunigai iš visų atžvilgių, doriškai ir apsišvietime — teip žemai nupuolė? Mūsų katalikiškoj dvasiškioj nebeliko doros, pasišventimo, na, ir pasigailėjimo artymo. Mūsų dvasiškija labiausiai tarnauja ponams ir turčiams ir jų turtams, negu Dievui ir jo vaikams“. O tas pasidarė dėlto, kad dvasiškija tapė „turtinga ir galinga, sutvėrė atskirą, gerai organizotą kunigų draugiją“. Reikia ją (dvasiškiją) pataisyti, atimti turtus, reikia reformuoti Rymo—Katalikų bažnyčią. Kunigus turi ne vyskupai skirti parapijas, bet patys parapijonai rinkti. Ir čionai Newhaveniečiai ant tiek toli įsibėgėję, kad atsišaukia į Amerikos lietuvių—katalikus, kad tie suteiktų visokias informacijas, nurodimus ir patarimus, ant kurių paremiant atsišaukėjai išdirbtų agitacijos programą, tvėrtų neprigulmingas vyskupui parapijas, sutaisytų iš jų „Amerikos lietuvių Rymo—Katalikų vyskupiją“, išimtų jai čarterį ir jimtų taisyti teip „nupuolusius doroje ir apšvietime“ kunigus. Po atsišaukimu pasirašo Komitetas: A. Greivys ir Pr. Butkus. Interesuojantiems tuomi klausimu nurodoma kreiptis pas P. Butkų, 103 James str., New Haven, Conn. „Lietuvos“ redakcija prie to dėda prierasą ir duoda suprasti, kad tai niekų darbas: parapijos dabar teip kiek tai stovi įbruktos į Rymo po-

litiką, kad tvėrti jas neprigulmingomis vyskupams nėra ko nėra mislyti; nors kokia ir susitvėrtų, ir pasivadintų esanti Rymo—Katalikų, tai vienok tuo jau ji pasiliktų iškeikta nuo to paties Rymo, jeigu ji nepasiduotų po vyskupo letena... O tada, kaip galės atstovėti saujelė kokių ten Newhaveniečių prieš galingą organizotą kuriją? Jie išsiskirtų, kaip ir kokio sektantai, taptų kunigų persekiojami, užpiudomi tam suoliais, ir turėtų nueiti pėdomis Dilionio bei Rusikio, bandžiusių neprigulmingas parapijas tvėrti. Mums rodos, kad yra da ir kitas dalykas. Atsišaukėjai savo sumanimą pavadina gimusiu iš socijališkai—bažnytinio klausimo. Tą klausimą jie nori išrišti. Tą mano atsiekti per bažnyčios reformas. Bet mes juk žinome, kad katalikų bažnyčioje reformos ejo netoli du tukstančius metų; kiekviena pažangesnė sriovelė buvo išspaudžiama laukan, reformatoriai iškeikiami, žudomi ir tt. Kas nesutiko su noru Rymo vyskupų, tas apšauktas buvo už eretiką. Iš to juk radosi sektos: lietuvių, kalvių, metodistų, baptistų, presbiterų ir nesuskaitoma daugybė kitų. Ar pasigerino nuo to bažnytiškai—socijališkasis klausimas? Ne. Kodėl gi teip? Todėl, kad pati bažnyčia neturi rupesties apie žmogaus tikruosius reikalus, ji tankiai nesutinka nė su prigimčia, nė su mokslu. Reformuoti katalikų bažnyčią reiktų antro Kristaus, kuris vargiai rasis New Haven'e...

— Pensylvanijos universitetas prisiuntė mums listą savo studentų, tų kurie 19 birželio, Philadelphijoje, laikys egzamenus. Tarpe keletu ten mums žinomų lietuvių, bet nebepažįtamų baisiai iškraipytomis pavardėmis, randame du: Vitoldą Eugene Baliukevyčių ir Joną Simą Lapatą (šis mokinesis ant advokato). — Gal Pensylva-

nijos universitete šiometiniai egamenai ir suteiks mums porą—kitą mokintų vyrų lietuvių. Bet, ar jie panaudos savo mokslą tamsesnių brolių labui, kas gali žinot!..

— „Žvaigždės“ 24 N. rašo š Waterburio, jog vietinis klebonas Saurusaitis, kovo mėnesį, š. m. sutvėręs teatrališką draugystę „Aidas“. Tas būtų neblogai, jeigu ne išlystų iš maišo yla,—pasirodo, kad kiekvienas tos draugystelės sąnarys turi prigulėti prie „Apaštalytės Maldos!“ Tikslas labai matomas — vaidis teatrus ir pils į apaštalytės kišenių uždirbamąjį pelną.

Iš Lietuvos.

Panevėžys. Pirmosios gegužės šventė. Nuo kelių dienų darbininkai rengėsi prie savo šventės. Pagal šventę buvo matyti, kaip pakilęs darbininkų susipratimas: šįmet kurkas daugiau metų darbą, kaip pernai. Pirmutiniai sustojo 12 valandų naktį Motvilos, darbininkai, paskui 6 valandų ryto 3 malūnai, o išryto nestojo prie darbo kurpiai, siuvėjai. Bundui savo „organizotuosius“ sąnarius prisiejo išryto nuvaryti nuo darbo. Bundo organizacija vis abejojo, ar švęsti tą visų kraštų darbininkų šventę, bet kuomet pamatė, kad kiti darbininkai švėčia, ir jie saviesiems „paliapė“ švęsti. Tuo tarpu susijungusioji L.S.D.P. ir S.D.P.L. organizacija įvykdino šventę ne paliapimu, bet išaiškinimu šventės reikalingumo; kas nepaklausė, tie nebuvo spiriami švęsti. Iš viso metų darbą iki 700 darbininkų ir darbininkių. Kada Montvilos darbininkai 12 valandų naktį rengėsi mesti darbą, direktorius pradėjo prašyti, kad padirbtų nors iki 6 valandų ryto. Jis tyčia buvo paleidęs dau-

giau darbo; manė, kad jei jau darbininkai pradės dirbti, tai nenorės nustoti, kol darbas ne pasibaigs, o darbo buvo visai dienai. Direktorius gerai žinojo apie šventę; per paskutinį streiką ji liko jo paties pripažinta, ir darbininkai priminė savaitę prieš šventę. Nežiurint to, direktorius darbo, nemazino kaip reikiant. Ir išėjo teip, kad nenorėdami pagadinti tavoro, stojo prie darbo pats direktorius, prižiūrėtojas ir visa administracija su savo šeimyna. Teipogi pasikvietė žydus prie darbo. Bet Montvilos darbininkai išaiškino tiems, kodėl jie metė darbą. Tie sutiko su jais ir, sakydami, kad jų negalima nupirkti už 5 rublius (mat, direktorius siulė jiems po 5 rub. už tą dieną — tik dirbkit!), patys ėjo neleisti ir kitų prie darbo.

Siauliai. Pirmoji gegužės čia nebuvo iškilmingai apvaikščiota. Prieš šventę buvo išplatinti L. S. D. P. atsišaukimai. Atsišaukimai buvo paleisti visuose fabrikuose ir dirbtuvėse. Supratimas pas darbininkus apie pirmąją gegužės ir reikalingumą ją švęsti yra. Net darbininkai, priklausantieji prie krikščionių-demokratų draugijos, kalbėjo apie šventę ir noriai skaitė atsišaukimus. Pirmąją gegužės nedirbo mažosios krikščionių ir žydų dirbtuvės, streikavo kurpiai, siuvėjai; didžiosios dirbtuvės ir pabirkai visą dieną dirbo. Pirmosios gegužės vakare buvo padarytas už miesto mitingas.

Griškabudžio apielinė (Naumiesčio pav.). Miestų darbininkai jau seniai švenčia pirmąją gegužės, bet kaimuose ligšiol pas mus dar nebuvo švenčiama. Bet štai šįmet jau ir apie Griškabudį pasirodė pirmosios gegužės šventimo ženklai. Daugelyje vietų tą dieną pakelėse tai žemai medžių šakose, tai augštai pačiose

viršūnėse plevėsavo raudonos vėliavos su įvairiais parašais. Susipratę darbininkai nedirbo tą dieną. Ukininkai labai dėl to pyko, barėsi, koliojo darbininkus, bet tie drąsiai atsakė: „Mūsų šiandien šventė — tegyvuoją viso pasaulio darbininkų šventė!“

Suvalkai. Teismas. Balandžio 30 dieną Suvalkų apskričio teismas nagrinėjo Juozo Kačergiaus, Jono Tampaucko, Jono Dickaičio, Juozo Račkausko ir Jono Čepaičio bylas. Kaltino už Pilviškių valsčiaus kancelerijos išdraskymą 1905 metų lapkričio 25 dieną. Kačergių da kaltino už pasikėsimą ant žemsargių ir kareivių gyvybės, bet šitame dalyke ji išteisino. Nuteisė ji tikrai už kurstymą kanceleriją plėsti 4-iais metais areštantų rotų, Tampaucką ir Dickaitį — trims su puse metų, Račkaucką, kaip nepilnametį — dviem metais, Čepaitį išteisino. Liudininkų iššaukta buvo daugiau 24 — visi parodė gerai, tik žemsargys Balansovas ant jų rodė, ir jo vieno žvaigždučiai paklausė. Veikiausia butų kitaip išėjusi šita byla, jeigu būtų atvykęs koks geresnis advokatas iš Vilniaus, bet ten tarytum buvo apsiėmęs kas ginti, o paskui trumpai prieš bylą atsisakė ir pavedė tą dalyką Suvalkų advokatu Staniševskiui. Tas negalėjo tos bylos ant savęs pasiimti — prašė padaryt tai Romano. Romanas, gavęs vieną dieną prieš bylą dokumentus ir nežinodamas gerai aplinkybių, maža ką negalėjo padaryti. Dėlto ypatingai teip sunkiai ir buvo nubauti apkaltinamieji.

Šunskai (Senapilės pav.). Šią žiemą buvo labai kertama Šunskagirė, labiausia ta jos dalis, kuri priguli ponui Fijalkauckui. Mat, pasklido gandas, kad duota valia kirsti, kas tik kiek nori. Tokio gando priežasčia buvo išdalies

naujos pareigos, uždėtos Senapilės pavieto viršininko ant Šunskų ir Javaravo valsčių: ponas viršininkas nusipirko sau girios ir liepė tiems valsčiams suvežti jam medžius. Ką darys — suvežė, bet jiems pasirodė, kad už darbą galima ir sau malkų parsivežti. Na, ir prasidėjo baisus naikinimas. Tuomet Šunskų valsčius, bijodamas, kad nereikėtų jam užmokėti už girią, prašė Suvalkų generolo-gubernatoriaus, kad valdžia sergėtų girią. Paliepinimas buvo duotas. Žemsargiai lakstė keliais, ir ką tik pagavo su medžiais, areštavo, — nežiūrėjo, ar tai pirktus medžius veža, ar vogtus. Žinoma, galima buvo ir atsipirkti, bet nevisados. Vienas ukininkas iš Ašmonų kaimo, Senkus, teip pat tapo suimtas ir pasodintas kalėjiman. Tėvas, norėdamas išliuosuoti sūnų, kreipėsi prie žydo Šmuilos. Tas prizadėjo už 50 rub. išliuosuoti, vienok nieko negalėjo padaryti. Tada Senkus pareikalavo, kad būtų sugražinti jam pinigai. Šmuila pusę atidavė, o kitos pusės patarė prašyti žemsargių „staršos“. Tas pasakė, kad pinigus įdavęs savo viršininkui. . nu siųsti badaujantiems į Maskoliją. Senkus kreipiasi ir prie to pono, bet tas pasakė, kad jo pinigai atiduoti... bažnyčiai. Teip ir dingo žmogaus dvidešimt-penkrublinė.

Troškunai (Ukmergės p.). **Areštavimas.** Balandžio 22 d. atsigrudo Anykščių žandaras su dviem sargybiniais į Gudelių sodžius, areštavo Katriną Jonelytę ir nugabeno į Ukmergės kalėjimą; už ką, nežinia.

— **Juodašimčių darbai.** Tarp troškuniečių gana smarkiai pradėjo platintis girtuoklybė ir užpuldinėjimai ant žmonių. Balandžio 23 du žmogžudžiai, K. ir U., sutikę išeinant iš miestelio Gerkiškių sodžiaus teisėją, Rinkevičių, primušė jį teip kad trečioj dienoj tas mirė.

Uzmušėjai atkeršiję jam už tai, kad jis juos nuteisė trims paroms į tamsiąją už kokias tai muštynes. Ir kodėl tiems žmogžudžiams nezudyti žmonių? Jie puikiai žino, kad jokio atsakymo už tai nebus: jūg policijai nėmaz nerupi bausti už tokius darbus — ir jie patys teip-pat daro. Stai pavyzdys: prieš pat Velykas sargybiniai, sutikę miestelyj K. ir J. Žemaičius, primušė, pridaužė juos ir nešk sau mėlynės! Ir nevienas toks atsitikimas galima būtų čia paduoti.

„Skardas“.

Kalvarijos kalėjimas. Kalvarijos kalėjime dabar yra politiškių prasikaltėlių:

Į katorgą pasmerktų:

- 1) Pečiulis, 2) Kulikauckas,
- 3) Bernotaitis, 4) Navickas.

Tvirtovėn pasmerkti.

- 1) Matulaitis, 2) Lastauckas,
- 3) Plečkaitis.

Suvalkų kalėjimas. Suvalkų kalėjime yra šie politiškieji prasikaltėliai: 1) Daktaras J. Brundza, 2) Vebzdauckas, 3) Pavadiš ir dar yra du lenku ir vienas žydas.

Kurie pateko kalėjiman už girių kirtimą ir nepriklauso prie jokios partijos — neskaityme politiškais, jų yra daugiau dešimties.

Kalvarijos kalėjimas balandžio 5 d. 1907 m.

Keturvalakiai (Vilkaviškio apskr.). Kovo 20 d. į Mockabudžių kaimą atsidangino 3 žemsargiai ir pas keletą ukininkų padarė kratas, jieškodami vogtų medžių. Mat vasario mėn. Senap. apskr. ukininkai kirtė girią savvališka.

Pas kai-kuriuos ukininkus buvo medžiai už savus pinigus pirkti, bet jie nieko nežiūrėjo, surašė ir tuos ir žada dabar teisman patraukti.

Panedėlis. (Zarasų pav.). Męs panedėliškėčiai turime labai stiprų valdzios tarną

urėdinių Safonovą, kurs elgiasi jau ir pervirš valdžios įsakymams. Jau jam nepakanka mušti nekaltus žmones, jis pradeda jau ir gyvulius kardu kapoti. Kovo 18 d. važiavo iš Panedėlio bažnyčios, Lidziunų sodz. ukininkas Pavylionis ir susitiko ant kelio priešais atvažiuojantį urėdinių Safonovą, kuris užkabino savo vežimu vežimą Pavylionio. Ištraukęs iš makštų kardą S. perkirto arkliui koją. Pavylionis apie šį atsitikimą padavė žemiečių viršininkui skundą; ar išeis kas, nežinia, bet seniai jau žinomas priežodis: „varnas varnui akies nekirs!”

Simonis. Čia šįmet per valdžios sueigą paskirta tapo 20 rublių laikraščiams į valdžios raštinę. Bet dėlėi nežinomų priežasčių dar iki šioliai laikraščiai neišrašyti. Užklausus viršaičio, kodėl neišrašo laikraščių, atsako, kad raštinninkas nenorįs išrašyti.

Į raštinę jau pareina trys laikraščiai: *Vilenskij Viestnik*, *Rossija* ir *Selskij Viestnik*. Rasi raštinninkas su viršaičiu ketina užsiganėdinti tais laikraštपालािकiais, kurių doras žmogus ir į rankas gėdintųsi imti, o paskirtuosius pinigus keta ant dektinės sunaudoti.

Raštinninkas ir viršaitis — lietuviai.

— Šimonių valdčiuje yra dvi mokykli. Šimonių mokykloj mokina lietuviškai ir mokytojas lietuvis. Juodponių kaime yra rusas mokytojas, — uolus rusifikatorius, jis lietuviškai visai nemokina, ir dauguma valstiečių yra dėlėi to pasipiktinę. Drąsesniejie ir daugiau už kitus apšviestiesniejie atvirai kalbasi ir tariasi, kokiu būdu būtų galima pakeisti tą mokytoją — lietuviu. Ketino paduoti meldimą mokyklų inspektorui, bet ir pasiliko tik sumanymu, nes dauguma nenori pasirašyti po meldimu, bijodami, kad valdžia neatsiųstų dragunus; mat taji mokykla gry-

nai prie valdžios priguli ir kad jie jokios tiesos neturį reikia lauti lietuvių mokytojų.

Aš tik tą pasakysiu nors toji mokykla yra valdžios lešomis užlaikoma, bet yra skiriama reikalams vietinių žmonių. Ir ant galo, nors valdžia užlaikotąją mokyklą, bet iš keno pinigų? Kas jai sudeda tuos pinigus? Jūs turite tiesą netik prašyti, bet stačiai reikalauiti to!

Kaunas. Vyrų gimnazija. Iš pradžios mokslo metų direktorium Kauno gimnazijos buvo geras, doras žmogus. Bet yra žinoma, kad pas mus, jeigu koks direktorius yra mokinių mylimas ir nēr peikiamas visuomenės — tai jis ne tinka načalstvai. Teip buvo ir sumųsų direktorium. Globėjas prisikabino prie jo ir buvo iš pradžios visai atstatęs jį nuo tarnystės, bet paskui surado jam kasžin kur kokią ten vietą. Po kalėdų atsiuntė mums kitą direktorių, kuriam matomai, buvo įsakyta privesti gimnaziją prie to padėjimo, kuriame ji buvo keletas metų atgal ir išnaikyt kramolą. Nerašysiu ką jis veikė, eidamas prie augščiau minėtojo tikslo, tik pridursiu, kad per tris mėnesius savo tarnystės užsipelnė didžiausią neapykantą mokiniui, o teipogi iš dalies ir visuomenės. Rezultatu jo veikimo buvo neprileidimas mokinių 8 klisos prie egzamių.

Viskas tame, jog laike posėdžio mokytojų tarybos, kuriame svarstoma buvo apie 8 klisų, kasžin kas akmeniu išdaužė langą tos salės kur ējo posėdis. Direktorius, turėdamas progą, nusiuntė globėjui pranešimą, kuriame visą kaltę už išmušimą lango metė ant mokinių 8 klisos ir kuriame dar daug ką primelavo. Dar vienas susirėmimas ir ant durų gimnazijos pasirodė apskelbimas, kad pagal paliepimą globėjo šįmet išleidžiamųjų egzamių Kauno gimnazijoje nebusia...

Mokiniai nors ir nuliudo, bet visai galvos nepametė — nusiuntė porą telegramų į Dumą, paprašė nuvažiuot pas globėją deputaciją nuo tėvų tarybos, nuėjo pas gubernatorių ir tt., ir galų gale visgi iškovojo sau egzamenus, bet ant tokių sąlygų, kad labai mažai vilties. Ant egzaminų busianti atsiųsta tam tikra iš apskričio komisija ir be to mokiniai turėsią pasirašyt po reikalavimais labai juos varžančiais.

„Liet. Ukininkas”.

Isz Didz. Britanijos.

(Užbaiga.)

Nuo Š. D. atsisakė tik vienas K. Rugiečius; jis buvo priverstas atsisakyti, nes dauguma sąnarių nenorėjo dalyvauti su tokiu despotu, teip kaip K. R. norėjo, kad draugystėje būtų išrišami klausimai ir užtvirtinami užmanymai nę dauguma balsų, bet kaip jis vienas nori; to negalėdamas įgyti, pradėjo kritikuoti ir per laikraščius draugystę, vadinamas „poniška, buržuaziška”. Mēs reikalaujam, kad K. R. parodytų tuos buržuaziškus draugystės darbus.

K. R. sako: „27 d. sausio 1907 metų gavau nuo pirminko laišką, kur jis teip išreiškia: sušauk T.M.D. susirinkimą ir išsirinkit pirmsėdį, nes aš atsisakau visai iš T. M. D. Nepasakė, dėl kokios priežasties atsisako ir aš jam pranešiau, kad aš nešauksiu ir kad jo dalykas sušaukti”. Mūsų nuomone, rodos, kad pirminkas rašydamas laišką pas sekretorių neturėjo reikalo pranešti dėlko atsisako, — jis būtų tą pranešęs susirinkime. Matyt išto, kiek K. R. rupejo T. M. D. labas, kad pirmsėdis nepranešė dėlko atsisako, nepalenkė galvą prieš sekretorių, tai nereikia sušaukti susirinkimą nors jis būtų gana svarbus ir reikalingas. K. R. sako:

„Potam jis pranešė, kad reikia susieiti į tą vietą kur Š. D. susirenka, bet nebuvo nė vieno T.M.D. sąnario”. Ant minėto susirinkimo buvo 5 T. M. D. sąnariai ir galima sakyti, kad visi sąnariai buvo ką Gliasgowe gyvena, išskiriant K. R. ir jo moterį. Kad jis nebuvo ant susirinkimo, tai sako, kad ir kiti nebuvo. Juk namie budams, po teisybei, ką gali ir žinoti, ar ten buvo kas, ar ne.

K. R. sako: „Taigi matyt, kad ta draugystė numirė, Š. D. numarino, bet ir ji pati nekaip gyvuoja; buvo tarpe jos visokių nesusiųratimų ir vaidų ir tt.” Teip, T. M. D. numirė, bet ne dėlėi Š. D., nes ši neturėjo jokios ant T. M. D. įtekmės. T.M.D. turėjo savo atskirą komitetą ir valdėsi savarankiškai. Kad dauguma sąnarių išvažinėjo (teip ir K. R. sako), tai ne Š. D. kaltė, — juk ji negalėjo užginti sąnariams išvažinėti.

Apie Š. D. nekokią gyvenimą tegu K. R. neverkia, nes Š. D. teip greit nemirs; kaslink kokių ten nesusiųratimu, tai reikia pasidėkavoti tik vienam K. R., nes tik per jį viena mūsų draugystė turėjo daug nukentėti. Budamas Š. D. sąnariu kėlė visokius vaidus; atitraukęs irgi nepasiliovė sėjęs visokias intrigas; bus jau netoli du metai, kaip K. R., slapydamas po visokiais vardais rašo nebutus daiktus ant „Šviesos Draugystės” ir šmeizia ją per laikraščius. Rodos būtų jau laikas pasibaigti toms korespondencijoms, nes jos užjima tik bereikalingai laikraščiuose vietą, tą vietą, kuri yra reikalinga naudingiesiems straipsniam.

Vardu Gliasgow'o

„Šviesos Draugystės”

J. Szolis,

Petras Dabukas.

Pėčėtis: „Lietuvių Šviesos Draugystė”, Gliasgovo kuopa, Didžiojoj Britanijoje.

„Šviesos“ atsakymas ant „Saltinio“ iškeikimo.

„Saltinio“ numeryje 19 patalpinta tapo klaidingai, jog mano išleistas „Trumpas-Rymo-Katalikų katekizmas“ esąs uždraustas ir net iškeiktas, to dėlei kaip rašo „Saltinis“, jog aš „šį-tą iškreipiau arba pridėjau“; bet ką iškreipiau, ką pridėjau ir kas yra priešingo tikybai arba dorai, tai ne pats „Saltinio“ didysis galvočius už dviejų raidžių J. B. pasislėpęs, žinomas nevienam amžiną atilsį „Viln. Zin.“ korektų taisytojas ir jų, kaip čia žmonės kalba, gabus išnaudotojas, — „iš italų kalbos vertėjas“, kuris susitikęs išnetyčių „Šviesos“ redakcijoje su vyru gerai mokančiu italų kalbą K. V. L. tai nors per du metus, kaip pats sakė, šlavęs karitorius, kokiame ten italų vienuolyje, vienok, kaip pasirodė, nė išsižioti italų kalboje nebeišmoko ir paraudęs, visų akyse prisipažino, kad italų kalbos nesupranta ir nemoka; — kelis kart jis norėjo įstoti seminarijon, bet visados jam nenusisekė egzaminuoti; — mokinosi jis ir dūdorių, norėdamas tapti dūdoriu, bet nemalonus mokytojas, kurio jis panorėjo vietą užimti, pirm lauko, prašalino jį nuo savęs. Tuo nenubrandusiu vienuoliu, nenunokusiu dūdoriu, nedakeptu puskunigiu, o šiandien „Saltinio“ stulpu ir milžinu metančiu Vardu *Svento Tėvo* net praikėkimą tikrai „už šį ir tą“, — tuo uzurpuojančiu *Jojo Sventenybės* augščiausią, dvasiškąją Valdžią, be *Jojo* žinios yra p. Jurgis Baltrušaitis; apie tą uzurpatorių ir šmeižiką pakalbėsime kitąsyk plačiau.

Ant to viso boso „Saltinio“ išlietu, taip gausiai, pamazgų ir sručių, pirm neužklausus manęs, aš šių metų balandžio 27 dieną Vilniuje „Kanklių“ Sauleje „Saltinio“ redaktorių ar viceredaktorių kun. J. Vailo-

kaičiui, patalpinimo dėlei „Saltinyje“, suteikiau mano paaiškinimą ir pataisymą kartu su vienu „J. B.“ iškeiktu katekizmo egzemplioriumi. Be to, užklausiau kun. J. Vailo-kaičio, ant kokio pamato pasiremdamas „Saltinis“ panašias melagystes drįsta viešai skelbti, tad kada aš turiu *Svento Sosto aprobatą?* — ant to klausimo ponas viceredaktorius: mik, mik ir nebežino ką sakyti, galų-gale sako: „kad jam Ropas prižadėjo žinias prisiųsti“. Iš kurio atsakymo aiškiai matoma, jog „Saltinis“ moka apšmeižti ir visą bosą smirdančių pamazgų išlieti pasiremdamas tiksliai ant prizadų. Tas mano suteiktas „Saltiniui“ pataisymas skamba: „Aš, kaip autorius, turiu sau už pareigą pranešti, jog augščiau minėto Katekizmo originalas tapo nusiųstas į Vatikano Cenzurą, ten 1905 metuose peržiūrėtas ir kaip nieko savyje neturintis priešingo tikybai ir dorai užtvirtintas, po daleidimo, perduotas kunigui V. Liegui persiuntimo dėlei man. To daleidimo originalą kiekvienas interesuotas gali matyti „Šviesos“ redakcijoje, Vilnius odinė (Koževena) gatvė N. 11, tas originalas skamba: „*Impriatur Fr. Albertus Lepidi O. P. G. P. Ap Magister*“.

Man regis, jog iš augščiau minėto dokumento aiškiai kiekvienam matoma, kad aš be dvasiškosios valdžios žinės, kaip klaidingai rašo „Saltinis“, neišleidau savo Katekizmo, ir kad arba *Sventasis Sostas* tą patį veikalą ir tame pačiame laike daleidė ir kartu užgynė, kas būtų absurdu, arba „Saltinis“ klaidingai apie tai apskelbė, pasiremdamas tiksliai ant „narodovų“ lenkų laikraščių, — jų patarėjų ir agitatorių, kokių ten pranešimų, kurie pritrūkus šmeižimo medegos, kibo nors prie mano katekizmo.

Juo labiau tas klaidingumas

akysna metasi, jog mano katekizmas, neturi savyje nieko priešingo tikybai ir dorai; tiegi, kurie nuoširdžiai geidžia jį matyti užgintu, lai nurodys pirmo jo priešingumą; jeigu to padaryti negali, tai, imant apriori, neturėtų ir skelbti panašių žinių. Nieko stebėtino nėra, jei tą daro laikraščiai „Všechpoliakų“ — „eorumque consortes ac coadjutores“, bet jei jų pėdomis seka lietuviški laikraščiai, čia jau yra ko stebėtis!!!

Meldžiu visus lietuviškų laikraščių guodjamus redaktorius, Rusijoje, Amerikoje ir Vokietijoje, šį mano paaiškinimą paantrinti.

Šviesos Redaktorius,
Kun. Juozupas Ambrožiejus.

Politiszkos žinios.

Rusija. Dumos jau nėra! Birželio 16 dieną caras išleido ukazą, kuriuomi antrąją Dumą paleidžia, paskirdamas laiką sušaukimui trečios Dumos ant 14-tos lapkričio (November), šių metų.

Teip, Dumos ir vėl nėra! Išsipildė pirmieji žmonių nuomonės, kad caro valdžia tik iki tam laikui leis Dumoje rietis atstovams, iki matys savo plianus įvykusius. Tie plianai įvyko: per visą rinkimų laiką ir per antrosios Dumos sėdėjimą, valdžia sušaudė, iškorė, sukisė į tvirtynes ir kalėjimus, išgujo šaltan Sibirane suskaitomą daugybę savo priešų-revoliucionierių; per tą laiką ji gavo pasiskolinti pinigų, nuramdė kariumenę, apginklavo kazokus, suorganizavo juodašimčius, nukankino ir suteriojo miestus ir kaimus, uždare drąsesnius ir teisingesnius laikraščius. Per tą laiką caro valdžia vėlei atsistojo ant stiprių kojų, ir kada pasijuto stipra, Dumą išvaikė... Ir vėl žmonėms pasilieka griebtis už senojo ginklo, kurį dėlei ko-

medijinės Dumos buvo atmetę šalin, — ginklo-revoliucijos. Bet, ar dabar nukankinta liaudis turės tie spēkų, kad padėtų jį ginklą vėl pakelti, — kas tą žino!

Caro ir biurokratų machinacija pilnai nusidavė. Jie (abejonės nėra) sutaisė visas tas intrigas, kurios rišėsi su paskutiniu pasikėsinimu ant caro gyvasties, arba bent leido kitiems sutaisyti. Jie ištraukė iš socialistų žodžius, kurie šiuos paskutinius neva pastatė į vietą užjaučiančių terorizmui, ir pareikalavo caro valdžia, kad Duma išvartų iš savo tarpo 55 atstovus, priklausančius prie socialdemokratų ir kitų revolucijinių frakcijų, Duma ant tų pėdų nesutiko, reikalavo duot vieną dieną apsvarstymui, ir caras tuojaus nieko nelaukdamas, Dumą išvaikė. Čia ir užsibaigia Dumos darbai ir jos vertė.

Šioliką Dumos atstovų jau sujėmė, kiti 8 lieptieji sujimt, pasislėpė. Kiek dar vėl sujims, tik viena policija nežino.

Išvaikymas Dumos beveik visur buvo sutiktas su tykum dantų griežimu. Išklįjavus policijai ukazus ant Peterburgo sienų, piliečiai prieidami perskaitė, ir tykiai nueidami šalin nuspiandavo. Tik vienoje Lenkijoje kilo kurtus murmėjimai. Bet Varšavoje stovi iš 300,000 kareivių armija. Kratos ir areštai tęsiasi.

Niderlandija. Nedidelės šios valstybės sostapilėje — Haagoj, birželio 15 d. atsidarė 2-ra Tarptautinės Sątaikos konferencija. (Pirmąją konferenciją sušaukė caras 1899 m.). Šioje konferencijoje dalyvauja atstovai nuo 23 valstybių, tarpe kurių dabar yra pasiuntiniai net ir iš Kynijos bei Pietinės ir Centralinės Amerikos respublikų. Teipgi ir Rymo popiežius pasistengė savo legatą nusiųst, nors anais metais konferencija jį išprašė

laukan. Konferencijos nuolatiniu prezidentu yra rusas grafas Nelidov, kurs vardan caro pasakė įdomią įžengtinę prkalbą. Jis nurodė kad konferencija nesistengtų aprubežiuoti valstybėms, ginklavimąsi. Anot jo, tai kiekviena šalis privalo net didinti armiją ir laivynus, netiek dėl apsiginimo nuo kaimynų nevidonų, kiek nuo saviškių (vidurinių) valstybės priešų. Tuomi jis pasistatė už karštą apgynėją carizmo, užslopintoją revoliucijos judėjimo ir išreiškė tikrus Rusijos autokratų tikslus. Tokioms Nelidovo pažiūroms pritarė ir Vokietijos bei Austrijos atstovai. Visai kiteip sutiko tą prkalbą atstovai mažesnių valstybių, tokių, kurias nuolatos slogina ir engia didesniejie kraštai; jie (atstovai) pasakė, kad bereikalo Nelidovas nori pakreipt konferencijos ausį ant caro ir biurokratų dudelės; caro kruvinoji melodija ypatingai turi but kritiškai konferencijoje apsvarstyta, ir reikėtų kas nors nutarti, kad Rusijoje įstatymiškasis teroras syki užsibaigtų, ir kad konferencija tiktai tam tikslui ir tapėsutverta, kad darytų tarpe visų kraštų sątaiką. Rusijos valdžia, beterioldama 230 milijonų savosios liaudies, įtraukia į blėdingus susirėmimus viso svieto valstybes ir visur duoda progą kilti proletarijato bruzdėjimams. Šiaip jau konferencijoje visai nėra tokių atstovų, kurie reikalautų visuotino valstybių nusiginklavimo ar bent sumažinimo.

Prancuzija. Dar nė vieno krašto pagaliaus nė pačios Prancuzijos istorijoje nėra pažymėta tokių didelių demonstracijų, kokios įvyko paskutiniame šiam mėnesy Pietinėje Prancuzijoje. Pamislyti reikia, kad tik viename miestely Perpignan suplaukė iš visų apielinkinių suviršum 500,000 žmonių, autalė milžiniškas paro-

das, nešini revoliucijines vėliavas, giedodami Marselietę ir apskelbdami valdziai aštriausius protestus! Prieš ką jie protestuoja? Nagi, reikalauja kad uždraustų pabirkantam dirbti falšyva vyną. Neteisin ga butų sakyti, kad pabirkantai dirba vyną falšyva,— priešingai, jų daromas vynas iš chemiškų mišinių yra toks jau geras, kaip ir iš vynuogių. Prieg tam labai pigus. Bet kas iš to, kad tuomi vynu pabirkantai atima pusei milijono žmonių gyvenimo šaltinius; pusė milijono vynuogių augintųjų eina prie baisaus bankruto! Ir ot jie kovoja už savo buvį Ramiųjų anarkistų vadas, Marcelinus Albert, veda prieš valdzia visą Pietinę Prancuziją. Ant jos vėliavų, nesenei buvusiose demonstracijose, švytravo štai koks parašas: „Mums padaro pabirkantai daug gero vynu, bet nėra mums duonos!“ Padėjimas, ištikrųjų, bausis. Valdžia nespaudžia pabirkantų, bet bando ramdyti ir baugyti įnišusią liaudę siūzdama pas juos kareivius. Vyriausiam Prancuzijos prokuratoriui prisakyta sujimti anarkistą Albert ir kuo aštriausiomis priemonėmis užgniaužti daržininkų judėjimą. Tas tik dapi-la alyvos į besikurinantį gaisrą. Ir kuom jis užsibaigs, tai niekas negali įspėti.

Japonija. Čionykštė valdžia išsiuntė savo pasiuntinį į Ameriką, kurs iš čionai patrauks per Londoną į Paryžių, su tikslu prisiziūrėti ir prisiklaudyti, ką apie Japoniją ištikrųjų užsieniuose, ypatingai Europoje mislina. Mat jau pora mėnesių, kaip laikraščiai muša į bugną, jog Japonija organizuojantis prieš Europą atsispirti ir išvyti iš Azijos, kaip Europos teip ir Amerikos kapitalistus. Tas pasiuntinys yra aukšta ypata—valstybės finansų ministerio pagalbininkas Waukatsuki. Jis, pribuvęs

New Yorkan, stengėsi užtikrint laikraščių reporterius, kad visi tie bugnijimai esą tuščias išmislas, ir kad Japonija nieko blogo nemislijanti ne tik prieš Europą, bet ir Ameriką, nors San Franciske amerikoniai japoniečiams taiso tokius pat pagromus, kaip Rusijoje caro valdzia žydams.—Ką vienok užpakaly turi meduotas Waukatsuko liežuvelis, niekas nežino: gal jis ištikro nori prisigerinti Europos valstybėms ir reikalui atsitikus, pasišauktį jas talkon prieš savo vidurinius priešus — revoliucionierius, o gal tik mandagiai šnipinėja namus savo priešų su kuriais Azijoje turės susikibt.

Isz Amerikos.

Haywood sako, jis bus liuosas. Baisi kapitalo ir darbo imtynė Boisoje — Haywoodo ir kitų anglekasių vadovų byla, eina pirmyn ant naudos apskųstųjų. Jų advokatai, Richardson, Darrow, Nugent ir kt. iškvotė iš Orchardo daug tokių dalykų, kurie labai paardo kapitalistų suokalbj. Ypatingai svarbu tas, kad pilnai prirodyta, jog Orchardas buvo kapitalistų šnipu. — Kvotimai užsibaigė. Orchardo byla, kaip žmogžudžio, bus išskirta iš bylos anglekasių ir atidėta iki rudeninių teismo posėdžių. Dabar eis kvotimai kito kapitalistų liudininko—Adamso. Šis praėjusiuos metuos buvo irgi daug kalbėjęs ant anglekasių. Bet paskui nuo visko užsigynė ir po prisiega pasakė, jog kalbėjęs iš baimės, kad kapitalistai ir tarnai detektyvai kalėjime jo neužmuštų — nes kelis sykius grumoję tą padaryt. Taigi dabar kapitalistai ir nežino, ką Adams sakys, Bėgančią savaitę bus jo kvotimai ir kapitalistų stengimaisi patvirtinti Orchardo melagystes. — Haywood nusiuntė telegramą

į Vakarinių Anglekasių Sąjungos susivaziavimą, laikomą šę savaitę Denveriuje, kuriame jis sako, jog Orchard yra „didžiausias 20-tojo šimtmečio melagius“, ir kad jis (Haywood) tą biauų suokalbj iškedęs prieš viso svieto akis, pridurdamas, kad bėgy šešių savaičių jis bus lasvas žmogus. Susivaziavimas nutarė kuokarščiausiai remt tą baisią kovą ir taupot apginimo fondą. — Haywoodo ir jo draugų advokatai priprašė garsingą socialistų agitatorių — Eug. Debs, kad nevažiuotų į Boisa, kaip buvo apsiėmęs laikraščiu „Appeal to Reason“ už reporterį, — sako, kad Debso akvaizda tuojau iššauktų sumišimus, nes aplinkiniai žmonės labai kapitalistų ant jo įsiundyti.

Kansas pristoko bernų.

Kansas valstijoje šįmet teip gausiai užderėjo pasėliai, kad nebeįstengia tos valstijos žmonės visų nuo lauko nuvalyti. Pristigo darbininkų, arba kaip mes lietuviai sakom — bernų. Todėl šios valstijos Samdų biuras išleido atsišaukimą kuriame reikalauja, kad piuties laiku atkeliautų iš kur nors 19,578 žmonės ir atsigabentų 3,400 vežimų javams vežt.

Lietuviu Laisves Kapines Nupirktos.

Susirinkimas.

Susirinkimas atsibus Birzelio 23 dieną, nedėlioje 3-čią valandą po pietų salėje p. Uzdilos, 12 W. Main str., Plymouth, Pa. Meldziame visus draugus butinai susirinkti, ir šiaip kurie norit prisidėti prie mūsų, teipgi pribukit į mūsų susirinkimą. Nes susirinkime bus pasakyta, kur kapinės yra nupirktos ir kiek žemės, kokioj vietoje ir kiek ji prekioja.

KOMITETAS:

G. Perlis, Ig. Sukis,

J. Kanapka, A. Čekanauskas,

J. Simanavyčius ir M. Alyta.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Chicago, Ill. Teko man atlankyti naujai įsteigtą, Lietuvių Giesmininkų Dramatiškos Draugystės knygyną. Jis susideda iš keliolikos pirmėiviškų knygų ir keletos laikraščių; teko matyti šie laikraščiai: „Šaltinis“, „Ukininkas“, „Žvaigždė“, „Lietuva“ ir „Katalikas“. Užklausa knygyno užveizdą, kodėl daugiau laikraščių nesimatyti, paaiškino, kad „Vilniaus Žinios“ atėidavę, bet dabar sustoję ir, sako, kad draugystė da ne gali teip daug laikraščių išrašyti, nes šifpnai finansiskai stovi. — Reikia velyti gero pasivedimo draugystei, ir pasidžiaugti, kad įsteigę knygyną įkurti; galima tikėtis, kad jis tarps, praplatijs savo veikmę po plačią apielinę. Čionai yra daleidžiamos ir pašalinės ypotos dėl skaitymo laikraščių ir knygų; tik tai reikia užmokėti 10c. ant savaitės. Atdaras knygynas esti utarniniais, ketvergais ir subatomis, nuo 7 val. lyg 10 vakare, 241 Wabansia ave., North Side, bažnytinėje salėj.

Chicagietis, III.

Bayonne, N. J. Skaitant laikraščius randi straipsnelius tai iš vienur, tai iš kitur apie mūsų brolius lietuvius gyvenančius šioje Amerikos šalyj, bet da ne kartą neteko patemyti apie Bayonnę, kurioje teipgi jau randasi nemažas skaičius lietuvių — nes skaitoma į 700. Taigi, reikėtų manyti, kad ir čia lietuviai kruta ir gyvuoja.

Čia yra didžiausia ant viso pasaulio, aliejaus išdirbystė visiems gerai žinomo milijonieriaus Rockefellerio. Darbai — sunkūs; uždarbais ne vienoki: nuo dolerio pusės iki \$3.00. Pragyvenimas — brangus; randos aukštos, pigiausi ruimai 10 dolerių. Tai tau, darbininke, ir uždarbis! Dirbk,

dirbk, ir niekam nesiskųski, nes tu to vertas; sako: Dievas tave ant to sutvėrė... Mainingties pajungimui (šiftui) reikia 24 valandos prie daikto išstovėti...

Lietuviai čionai nieko neskaity, liuosas valandas nuo darbo praleidžia prie kortų ir prie barų; nes tas jiems pirmas ir paskutinis daiktas, labai žinomas ir mokamas, ką jie teip ir kalba, sako: darbininkui teip ir išpuola — dirbk ir gerk, — tai tavo viskas...

Broliai! meskime tą tamsybę, plėškime šalin nuo akių miglą, kuri dengė mus ligšioliai. Gana jau mums jos! Stverkimes naudingų raštų, kuriuose randasi jau tiesos skelbimo pradžia, — tos tiesos, ką mums Dievas suteikė...

Bayonės Lietuvis.

Springfield, Ill. Gegužio 26 d. atsibuvo mėnesinis Viet. Rev. Šalp. Komiteto susirinkimas, — su prakalboms, dainoms ir mažų mergaičių deklemacijomis. Kalbėjo vietiniai draugai: J. Žvingilas, V. Černiauskas, P. Klembaučkas, S. Katkevychius ir J. Dzienius. Dainavo vaikinių kvartetas revoliucijoniškas daineles. Deklemavo Karaškiutės eiles iš „Kovos“. Žmonių susirinkime lankėsi skaitlingas būrelis iš abiejų lyčių vyrų, moterių ir merginų. Jau ir čionaitinės merginos kas-kart drąsiau pradeda vaikščioti į mūsų susirinkimus; matyti, gyvas žodis visų širdis sujudina ir priverčia čia kartu darbuotis dėl geresnės ateitės vargdienių žmonių. Mūsų Springfieldiečių nuolatiniai vieši susirinkimai tai yra kaip ir mokslinės. Čia mes susiję žmoniškai pasikalbam; ką kuris žinom tai ir kitiems savo broliams bei šesutėms paaiškinam. Susirinkimai nesiliauja; jie atsibūna kas mėnesį. — Priešai mūsų irgi nesiliauja mums duobę kasę. Nesenei tulas buržujiš-

kas karčemuinkas ir jo klapčius lietuvis policmonas, stengėsi mūsų susirinkimus pakrikdyti, — meldė sau pataikaujančius, kad eitų į susirinkimą tvarką ardyti ir vedė anglus policmonus, kad mūsų susirinkusių būrelį išvaikytų. Anglai policmonai vedami mūsų juodašimčio lietuvių policmono, daėjo tik iki svetainės, bet į susirinkimą neėjo; kadangi mūsų juodašimtis negalėjo nieko blogo ant mūsų darodyti anglams policmonams. Mat čia policijantai visgi dar nėra tokie baurūs, kaip kad rusų. Mūsų juodašimčiams nepavyko nelabas darbas atlikti. Na, bagai nieko nepesę turėjo nosis nuleisti. Tųjų juodašimčių dar buta karštų demokrat-palaikių. Pirmiau demokratams miestą valdant, jie buvo tikri policijos agentai. Karčemuinkas save lietuvių kariu vadindavo ir burius savo avelų, laike rinkimų vedavo balsuoti, o policijantas ir atsižymėdavo narsumu pagauti savo tautietį ir nugabenti į terionų nagus. Bet šį metų demokratai jau rinkimuose pralaimėjo. Užstojus republikoniškam rėdui policmonas tapo išginkluotas ir ponas saliuinkas teipgi nelabai gardžiai atsirugo. Nes visi jų sėbrai iš urėdų pasiliko prašalinti. Nauji miesto ponai dar šiūomi tarpu nereikalauja agentų, kad kas žmones gaudytų ant gatvių ir padavinėtų į jų rankas (į cypę). — Ant paskutinio susirinkimo kovotojams už laisvę tapė sudovonota \$8.65. Už salę atsitraukia 1 dol., ir persiuntimo 10c. Pasisiunčia \$7.55.

Vincuks.

Fitchburg, Mass. Čionykštis miestelis nedidelis, bet apdovanotas gamtos grožybėmis, ypač dabar, pavasario laiku, kada žaliuoja aplinkui giraitės, ir kalnai iškelę galvas į padangę rodos saugoja mies-

tą nuo negerų dvasių... Dirbtuvių čia yra apščiai, daugiau sia popierinių išdarbinių. Darbai einasi neblogiausia; mokestis — prastas, darbininkas gali uždirbti nuo 1.50 iki 2.00 ant dienos. Dirba 8 valandas, išskiriant keles dirbtuves. Lietuvių, nors dar nesenei čia jie pradėjo apsigyventi, bet jau yra apie 15 šeimynų ir keli tuzinai pavienių; ir vis dar naujų pribūva. Apšvietimas labai žemai stovi; laikraščius mažai kas skaito; rods yra ir apšvietesnių, bet ir tie bijo ir žodžio išsitarti, nes pradėjus šnekėti apie laisvę, socializmą, arba apie brolius kovojančius už laisvę Lietuvoj pamatysi, kad jau suka tau kumštį apie galvą koks dzukas ir šaukia: tu cicilikas, šliuptarnis, bedievis ir tt. Štai praeitą nedėlią buvo pas P. V. vestuvės. Vienam pradėjus aiškinti, kaip mūsų broliai kėndžia kaliniuose už jieškojimą geresnio buvio visam proletarijatui, — pasijuto apstotas iš visų pusių ir išgirdo grumojančius balsus: iškarkim cicilikus, — kalakutus, maištininkus; jie piauna žmones Lietuvoje, jie kelia streikus čionai ir vargina darbininkus!..

Reikia priminti, jog čionai jau antri metai nebėra saliuonų; taigi „tikrieji krikščionys“, pasinaudodami iš to daro biznį: parsitraukia prasčiausios degtinės, primaišo per pusę vandens ir nuodija žmones. Lietuviai ant to nepaiso, moka už bonką po dolerį ir daugiaus. Teip tai mūsų dievobaimingie jie daro...

Ignacas Kudlauskas.

So. Monchester, Conn. Čia mažai tėra lietuvių — tik 10 šeimynų ir 6 pavieniai. Laikraščių pareina 10 egz. 5 „Lietuvos“, 2 „Vienybės“, 1 „Kovos“, 1 „Keleivio“ ir 10 „Žvaigždės“. Tarp lietuvių mončesteriečių nėra didelių nesutikimų nė girtuoklystės,

tik mūsų lietuviai labai dą tamsūs, — daugumas skaito laikraščius vien tik dėl pajieš-kojimų, o svarbesnių skaitymų visai nežiuri; naudingų knygų skaitymų visai neužsijema, — praleidžia liuosą laiką ne patįs nežino kur. Taigi pataričiau, kad mes suvartotumėm liuosą laiką ant naudingų pasiskai-tyimų, per ką išlavintumėme savo protą ir išrodytumėme visai kitokiais žmonėmis; šę dien beveik da tebesame lau-kiniais.

Geguzio 26 d. atsibuvo pas vieną iš vietinių tautiečių, — V. Čurilą krikštynos, kur susirinkus svečiams gražiai besilinksminant J. Nigžentaitis ir J. Gudaitis užmanė sudėti aukų; vienas iš svečių paprašė paaiškįt, kam aukos busė renkamos, ir dažinojęs, kad tai revoliucijos ir kankinių pašalpai, pakėlė didelį lermą; nusiklausę beveik visi vienu balsu šauke, kad čia neturi būti jokių aukų, o labiausia svečiai pribuvę iš Hartfordo. Vienok namų gaspadoriui širdingai priėmus užmanymą, tai ir kėlusieji triukšmą neįšlaikė, — sumanesnieji piliečiai sumetė 4 dol., kuriuos ir pasiuntėme „Kovoš“ redakcijon, paskirdami 2 dol. kankiniams ir 2 dol. L.S.D.P. *B. Soloveičikas.*

Spring Valley, Ill. Dar- bai š'čia ne blogai eina, — nors jį nepilnas dienas dirba, vienok, kaip vasaros laiku, galima gyvenimą pasidaryt. — Lietuvių čionai nemažai yra, visi dirba kasyklėse. — Susi-pratimas tarpe lietuvių nelabai kįla, nes girtuokliavimai už- stelbia visus gerus žmonių jausmus. Man rodos, vienok, kad ta lyga duotųsi išgydyt, tik reikia gero gydytojaus. Aš po tuo žodžiu suprantu gerą kalbėtoją. Nors ir čia kaip kada parengiam prakalbas, — ir žmonės nesibijo į jas ateiti, — bet visgi vietiniai, kaip jau apsipratę kalbėtojai netoki

ispudį ant žmonių padaro, kaip atvykę iš kitur. Čionai da ir sąlygos geresnės: mūsų kuni-gas nėra toks baidus, kaip ki-tur girdėtis — jis nekeikia ei-nančių į susirinkimus. — Tai-gi, jeigu kokie kalbėtojai ga-lėtų pas mus užsukti, labai mes, springvaliečiai, lauktume ir butume dėkingi. Girdėjom, kad drg. Grigaitis važinėjas po Illinojaus valstiją. Labai trokš-tume, kad ir mūsų jisai neap-lenktų. *Springvalietis.*

Cambridgeport, Mass. Birželio 4 tulas B Š., nuėjo ant stoties ir pasitiko „grinorių“ (— iš senojo krašto pribuvėlį), kurį užšnekinęs pasisakė pažįs-tas jo draugą, prie kurio tas važiavo, ir prizadėjo jį nuvesti. Grinorius pradžiugęs gautuo-ju prieteliu išėjo iš stoties, po ko vadovas užsivedė į sa-liuną ir prašė, kad „užpundy-tų“. Pamatęs, kad keleivis turi 5-dolerinę, nustebo: „tu čia pinigų negali rodytis, — duok šę man, aš išmainysiu“. Pajėmęs, išėjo ir nebesugryžo. Prigautą grinorių radosi kas ten kitas geras nuvesti pas draugą, kuriam išpasakojus atsitikimą ir ištyrus, kad ano „geradėjo“ vardas buvo Bal-trus, jėmė Baltrų jieškoti. Ant laimės čionai Baltrų visai ne-daug tėra. Todėl tuoj pasise-kė surasti kaltąjį, kurį grino-rius ir pripažino, užklausda-mas: „ką, ar išmainei mano 5 dolerius?“ Negalėdamas už sigint, pasisake pametęs. Ži-noma, tas tuom neužsibaigs. — Mat kokių nenaudėlių tarp mūsų brolių lietuvių kartais randasi, — apiplėšia keleivį, nors jis ir cento prie dušios nebepasiliktų. *Draugas.*

Martusevičia ir Simon atidarėm pardavinyčią visokio likiero tiesiog iš bravoro ir par duodame už prieinamas prekes ir gerą tavorą, už kurį gerai gvarantuojuame. Adresuokite: **Martus & Simon,** 302 Broadway str., New York:

Auštant.

Jau šviečia raudoni aušros spinduliai,
 Apreiškia jau dieną pilki veversiai:
 Iškilę aukštai,
 Jie šaukia tiktai:
 —Jau švinta aušrelė, jau švinta!

Aptvinę migla ir aptemę laukai,
 Visur dar tamsu, dar ankstybi rytai.
 Naktis turi žut,
 Tamsybė sugriūt,
 Rasa nuo lapelių jau krinta.

Jau dairosi žmonės, prakrapštę akis;
 Šviesa viršų ima, jau nyksta naktis;
 Jau gieda gaidžiai,
 Pilki veversiai:
 —Jau švinta aušrelė, jau švinta!

Buluoja beržynai nuleidę šakas
 Ir verkia iš džiaugsmo ir beria rasas...
 Nuo pievų žalių
 Ir dirvų žolių
 Rasa nuo lapelių jau krinta.

Iš miego jau bunda sparnuočių pulkai;
 Balsais maloniausiais jau skamba miškai.
 Ir žmonės sukils,
 Balsai nenutils:
 —Jau švinta aušrelė, jau švinta!

Pirmiausiai, pakilę jie papoteriaus,
 Gražiai pasimeldę veidus nusipraus,
 Nelaukę dienos,
 Į darbą sustos, —
 Rasa nuo lapelių jau krinta.

Tarp mėlyno ruko saulutė pakils,
 Ir alapas paukščių nėkiek nenutils,
 Balandžiai burkuos,
 Gegutės kukuos:
 —Jau švinta aušrelė, jau švinta!

Tad kaitis saulutė ir viską gaijys,
 Apšvies visą žemę ir pelkes džiovjys,
 Sąjudis visus,
 Senus ir mažus...
 Rasa nuo lapelių jau krinta!
 (Iš „Žibutė“)

Šventųjų kankinių kaulai.

Paryžiaus dienraštis „Matin“ paduoda štai kokias įdomias žinias. Aprašinėjant įvairių Francuzijos bažnyčių ir vien uolynų (kličtorių) turtus bu vo rasta šitokie šventųjų kau-lai: šv. Blažiejiaus 8 alkunės kaulai; apaštalo Jokubo 18 al-kunės kauļų; šv. Teklės 11 al-kunės kaulų; šv. Jono Krikš

tytojaus 60 pištų ir 20 ziau-nų; šv. Agotos 6 krutinės ir tt.

Piktlicziuviai tyčiojasi iš ši-to nemažo relikvijų skaitliaus ir tvirtina, kad čia, tur-but, ne kas kitas, kaip dvasiškų tėve-lių apgaudinėjimai, nes vienas žmogus tegali turēt ne dau-giaus, kaip po du alkunės kau-lu, po vieną krutingę, po vieną apatinę žiauną ir tt.

Bet mums rodosi, kad nepaprastai šventų kaulų skaitlius ne tik ne parodo kunigų apgaudinėjimo, bet visiškai atžagariai: parodo stebuklingą šitų kaulų galybę. Ir teisybė, kokie tai būtų šventi kaulai, jeigu galėdami, išgydyti ligonius ir daryti kitus stebuklus, negalėtų reikalui atėjus padauginti savęs? Bet iš tų tyrinėjimų, kurių rezultatus mes parodėme, matyt, kad jie turi tokią galybę. Taigi, užlaikytos prancuzų bažnyčiose relikvijos, ištikro yra stebuklingi šventų jų kankinių kaulai.

Aukso grudeliai.

Parinkta iš Emersono raštų.

Pilną meilės žmogų myli visa žmonija.

Jeigu nori eiti pirmyn, visuomet rįšk savo arklį prie zvaigždės.

Stengkis pats viską išrast, niekuomet nepamėgdžiok kitų.

Kurs drįsta būti teisingu, tas tarnauja visiems.

Mokjėkis sekti priežodžius, nes jie yra gyvenimo žiedai.

Kiekvienas ištartas blogas žodis ant artimo, sugrįžta pas ištartėją ir apsigyvena pas jį.

Išdirbk pats savo pobūdį, o tuomet busi tikras žmogus.

Didei žmonės visuomet trokšta būti mažais.

Nieko prakilnaus neatliksi, jeigu neturėsi karštumo.

Svietas egzistuoja kiekvieno žmogaus mokymui.

Pakol žmogus yra pats vienas — jis yra tikras. Kaip tik įeina kita ypata, jau prasideda veidmainavimai.

Nori būti žmogum, — tai kalbėk ką mislini, buk kas esi, nepasilik niekam kaltas.

Isz visur.

Frankfurto muzėjaus gamtininkai surado Wyomingo valstijoje, Amerikoje, didžiausio driezlo škeletą (groblus). Jis turi 18 metrų ilgumo. Pervežimui iš Amerikos į Vokietiją to škeleto reikėjo 23 skrynių, kiekviena po 450 svarus. Aprokuoja, kad Nojaus Arkoje tas vienas driezlas būtų užjėmęs trečią dalį vietos.

Korėjos viename miestuky, Suel, stovėjo labai sena bažnyčia, pabudavota iš tyro marmuro atgal 1000 metų ir pašvęsta dievaičiui Plumg-Duk. Tai buvo puiki architektūros liekana. Kokia buvo korejiečių nuosteba, kad vieną rytmetį vietoje savo bažnyčios rado tuščią plotą. Paskui dažinojo, kad Japonijos randas atsiuntė naktį burį ginkluotų žmonių, kurie išardė bažnyčią į smetus, sukrovė ant laivo ir išgabeno Japonijon. Kadagi Japonija dabar turi Korėją po savo jungu, tai biedni korejiečiai negali prieš šventvagius nė pypTELt. — Teisybė, kad Japonija persijema Europos civilizaciją; tik bėda tame, kad ji besicivilizuodama mokinasi ir silpnesnius apvogt.

Paryžiuje nesenei susiorganizavo ubagų sąjunga ir turi savo gana praktiškas puses. Nagi kaip: jie išsirenka savo viršininkus, įveda knygas ir sąnarių surašus, įkuria savo išdą, žodžiu sakant įtaiso ubagų valdybą. Prijema į sąnarius kiekvieną pasiduodantį ubagu, bet išegzaminavę, jeigu randa sveikus, varo prie darbo ir jo pelną deda išdan. Guli, valgo ir gyvena bendruose namuose. Sveikus, galinčius dirbti, ir ne-

prisidedančius prie sąjungos ubagus vaiko nuo kampų tam tikri sąjungos policmonai ir visur boikotuoja; almužnų rinkti siunčia tik tai sukvaršėlius, kurie jokio darbone gali dirbt. Sąjunga ketina ir savo laikraštį išleisti, kadagi jų tarpe yra gana gabių literatų.

Bavarijos parlamentan naujai perėję rinkimai privedė prie šiokių rezultatų, — išrinkta pasiuntinių: 66 klerikalai, 21 socialistas, 19 laisvamanių ir 9 iš valstiečių sąjungos. — Kaip matom, Bavarijos kunigai turi didžiausią politikoje spėką, ir kadagi po jais eina arčiausia socialistai, tai visai nėra dyvo, jog jie su socialistais už savo valdžią kovoja, apšaukia bedieviais, o tą atbalsį ir kitų šalių kunigėliai atkartoja.

Galicijoje per paskutinę savaitę buvo iškilę anti-semitiški sumišimai, kuriuos karinmenė ir žandarai vos-vos įstengė numalšyt. Mat kunigėlių ir laisvamanių partijos labai neuzganėdintos, kad paskutiniuose rinkimuose kaimiečiai vis atiduoda balsus už socialistus, todėl sumislino socialistams ir žydams (kurie anot jų esą socialistų sebrai) atkeršyti. Ir prisipirkę revolverių, apginklavo gaujas girtuoklių, kurie daugely vietų žydus nesvietiškai sumušė ir negyvai užmušė.

Italų kunigų kuopa apgarsino spaudoje popiežiui atvirą laišką, kuriame užmetinėja, jog „šventojo tėvo“ kalba, laikyta 17 balardžio, labai esanti blėdinga ir priešinga mokslui ir progresui. Teipgi kritikuoja popiežių už aštrų pasielgimą su pažangesniais kunigais. Pa brėžia tame laiške, kad jie nenori kelti prieš bažnyčią maišto, bet prašo popiežiaus, kad būtų labiau visapusiškas ir taikintusi su naujosios galdynės žmonių reikalavimais. — Blogi

popiežiui zenklai, kada patįs kunigai, nebetikėdami į jo neklaidingumą, patįs jema davinėt lekcijas!

Kazi-kokie du jauni vaikinai atsišaukė pas Ispanijos karalių reikalaudami didelės sumos pinigų ir tvirtindami, kad jie esą karaliaus broliai. Karalius nusijuokė iš savo atsiradusių brolių ir nedavė nė atsakymo. Bet neužilgo tie patįs vaikinai apskundė karalių teisman ir prirodė dokumentais, kad jie ištikro, yra Alfonso broliais, kuriuos jo tėvas nušaliai parupino tulai dainininkei E. Sanz. Byla jau prasidėjo ir žada suteikt daug nesmagumų Ispanijos karaliaus giminei, o žmonėms teipgi bus akyva patirt apie vargšų karalių gyvenimus, kurie nepasikakindami savo grazioms moterimis, ir nuobodžiaudami da ir slaptai savo šeimynas vaiso.

Paryžiaus laikraščių korespondentai praneša, jog Rusijos valdžia ketinanti pati iš geros valios išgriauti Vladivostką, ir tai ketinanti tą padaryt visai neužilgio. — Matyt, kad jaučia Vladivostokui didelį pavojų. — Japonija kasdien ant jo tyko. Todėl ažuot atiduoti japonams sveiką portą, kaštavusių milijonus rublių ir tukstančius gyvasčių, Rusijos valdžia nieko geresnio nebeišgalvoja, kaip paverst viską į griuvėsius ir tada apleist.

Prancuzijoje iškilo didelis jurininkų streikas. Viso labo streikuoja 170,000 žmonių, kurių tarpau įtraukta visi angliškųjų linijų darbininkai, bet ir žvejai tųjų linijų užlaikomi, teipgi ir prieplaukų tarnai. Tą streiką paremia ir Anglijos jurininkai, kurie Southamptono prieplaukoje pradėjo nebeprijimt nė keliaujančių pasazierių iš Havros (Prancuzijoje), nė krasos siuntinių. Prancuzų valdžia visai plemė streikie-

rius baidyt, gązdindama areštu, jeigu laike 3-jų dienų nestos prie darbo. Akyvas butų areštas 170,000 žmonių! Laužo streiką valdžia da ir siųzdama skebaut karės jurininkus; bet tas viskas ikišiolei dar nieko negelbėjo. Streikas pačiam karštume.

Rašo iš Tulos, jog rusų filiozofas, grafas Levas Tolstoj, labai sunkiai susirgęs ir šiuom zygiu daktarai jau netenką jo išgijimui vilties. — Tolstojus turi veik 80 metų amžiaus. Gimė jis savo tėvynėje vadina-moj „Jasnaja Poliana“ metuose 1822, ir ten veda iki šioliai muziko gyvenimą: aria, akėja, šieną piauja ir tt. Atlieka muose valandose rašo. Ne daug iš Rusijos raštininkų yra tiek daug parašiusių ir tiek publikos skaitomų, kaip Tolstojus, jo idėjos anais metais taip Rusijoje išsiplatino, kad net „tolstojizmo“ sekta buvo atsiradusi. Sulyg jo mokslo, tai nėra kitokio Dievo, kaip meilė; jeigu Dievas daleidžia kokias tarp žmonių neapykantas, tai jis — ne Dievas. Tai gi Dievas pasilieka tiktai pas gerą žmogų jo širdyj. Norėdami buti Dievo draugais, turime mylėtis. Karės, mašty-nės, pagaliaus piršto uždeėjimas ant kito žmogaus reiškia darbą piktybės, bedievystės ir velniškumo.

Prisieina paaiškint.

Kurie tik atsišaukė, sergan-ti ir yra išgydyti, nuo visokių ir sarmatlivų ligų, tai guodžia si: jog seniai ir iš karto butų atsišaukė į Institutą, bet ven-gėsi, kad į apgarsinimą laik-raštyje, nepagarsintumėm li-gos ir vardą su pravarde prieš pažįstamus ir gimines.

Per tai, mums prisieina ir dabar paaiškint, kad išsigydyt nori, — tai gali rašyt be jokios baimės, kad ne tik bus išgydy-

ti, bet ir nieks apie juos neži-nos, jei patys išgydyti nepasi-girs. Kadangi savas padėkavo-nes išgydyti, kožnas gali gar-sint laikraštyje, jeigu jis nori, ir yra taip dėkingas už išgydy-mą, nes jiems rašinėti į laikraš-tį nieks negali uždraust kaip ir visiems raštininkams.

Bet, padėkavonės, tilpusios mūsų apgarsinime arba paveik-elai, tik tada patekka, kad iš-gydytasis iš dėkingumo pats ant to pristodamas ir prašo mūsų pagarsinti; nes iš kur mes išgydyto žmogaus paveikslą gautumėm, jeigu jis pats neat-siūstų. Taigi mes ne tik svei-katai suteikiame pagelbą, bet ir pagal sergancio norą, sąžinę pasielgiame.

Už tai, kožnas atsišaukęs, jeigu dar turi savyje kiek svei-kos gyvybės, ne tik bus išgy-dytas, bet ir gali but ramus be jokios baimės, kad išgijus, jei pats nenorės, tai apie gydymą, ligą ir kitus dalykus, nieks iš mūsų neišgaus nė už jokį užmo-kestį ant svieto, paslaptybės yra šventai užlaikomos. Bet patys jeigu nori garsintis ir dėkavot, tai nuo jų priguli.

Su guodone, Dr. Collins, Medical Institute, 140 W. 34th str., New York, N. Y.

Nemirštamosios Dilgėlės.

Daugelis žmonių omė pagedaut „Dilgėlių“, sakydami; „Turbut jau mirė, kad nesigarsina“. Delto pranešam, kad geram daiktui nereikia garsintis, o „Dilgėlės“ yra nemiršta-mos, josios išėina kas mėnuo ir už metus kaštuoja tik 1 dolerį. Šimet išėjo jau 5 numeriai, o šeštas tuo išėis. Dabar Dilgėlėse telpa daug juokin-gų apsakymų, monologių ir paveiks-lų. Skaitant jas reikia su diržu su-siversti pilvą, kad netruktų nuo juo-ku. — Galite da užsirašyt nuo pra-džios metų, jei pasiskubjait.

„DILGĖLIŲ ŽIEDAI“ (knyga su juokidariškom apysakom) kaštuoja tik 15 centų. — Adrisas:

„Dilgėlės“,
1418 So. 2-nd str.,
Philadelphia, Pa.

Unija pradeda stiprintis.

Daugelis mūsų vientaučių ant galo pradeda susiprasti.

Keli anglekasių unijos urėd-ninkai raporte apie kietąją an-glij praneša, kad mūsų vientau-čiai pamažu rašosi prie unijos regimai jie pradeda suprasti kad jei jie nori prilaikyti da-bartinius uždarius, reikia pri-laikyti unijos galybę, nes tai yra unija, ką prilaiko uždar-bius ir ateitėje išreikalau da kitus pagerinimus.

Tai yra labai gera naujiena, nes mus labai apeina mūsų vien-genčių padėjimas. Mes geidžia-me jiems pasisekimo. Mes no-rime, kad jie eitų pirmyn. Mes trokštame, kad jie visi, ką dir-ba kietosios anglies kasyklose, turėtų geresnius uždarius ir geresnes darbo išlygas, ir mes aiškiai suprantame, kad tik per pasistengimą gerai susiorgani-zavusios unijos tos išlygos bus atsiectos.

Kad mūsų vientaučiai, kurie čia gyvena, gabenasi iš Lietu-vos į čia savo pačias, vaikus ir gimines, jie taip daro, nes tiki-si, kad jie turės vis tokius už-darius, kokius jie dabar turi, arba susilauks da didesnių. Bet jeigu jie tikrai nežinotų, už kiek laiko jų darbo valan-dos bus pailgintos arba jų už-darbiai sumažinti, arba jeigu jie nežinotų, kada jiems atsieis but be darbo kelis mėnesius delei streiko, kuris suėstų jų visus į šalį padėtus suėdini-mus, jie ne taip skubintųsi pa-sikviesti savo gimines ir drau-gus.

Atsiranda mainierių, ką tvir-tina, užsidėjimas didelių kom-panijų esąs neteisingas dalykas dėl darbininkų, o tuom tarpu turi pripažinti, kad toms dide-lėms gerai sekasi, o toji su ku-ria mainieriai daugiausiai su-sideda—anglies savininkų or-ganizacija, duoda darbo tūk-sandžiams darbininkų.

Vieton skūstis, kad neteisin-gai apsieinama, darbininkai turėtų pasekti prezidento J. Mitchellio patarimą ir su visa energija triusti apie ištobuli-nimą mainierių unijos. Visi kapitalistų pinigai butų ant niek, jei nebutų darbininkų dirbančių; ir pinigai ir anglies savininkai stovėtų dyki, jei ne atsirastų mainierių noringų iš-imti tą anglį, kurią gamta pa-kavojo žmonijos pasinaudoji-mui.

Iš visų šios šalies dalių, kad esti metiui darbo organizaci-jų mitingai, ateina raportai apie puikias pasekmes, kur darbininkai ištikimai laikosi prie unijos, prie kurios jie pri-guli, ir kur jie klauso savo viišininkų ir neatsimeta nuo unijos. Iš to turėtų imti pamokinimą tie mainieriai, ir tokių yra daugelis, kurie dėlto, jog dirba po 2-3 metų kontraktu, kurių unijos galybė jiems iš-gavo nuo operatorių, tiki, jog jie gali nepaisyti apie uniją, apleisti ją ir susičėdyti kelis dolerius, kuriuos jie butų tu-rėję įmokėti į uniją.

Niekados šios šalies angliakasyklų darbininkai neturėjo pagabesnės valandos apsvars-tyti, ką unija yra padarius, nes dabar yra ramu visuose mainų distriktuose ir daugelis dirba po kontraktu ant 2-3 metų, biznišku kontraktu su opera-toriais, po tokiu kontraktu, kokio jie vieni niekad nebutų galėję įgyt be unijos pagelbos, ir kuris geriau juos sutaikė su operatoriais, negu jie pirmiau buvo.

Mūsų viengenčiai, kurie dirba kietosios anglies kasyklose, tu-ri suprasti iš metinio raporto J. Mitchell'io dabartiniam me-tiniam susirinkime Indianopol-yje, kad daugelis mainierių tame distrikte neišpildo unijos reikalavimų. Kiekvienam dist-rikte skaitlius sąnarių gale me-tų susimazino, vietoj ką turėjo pasidaugint,

Numerio 22 traukinys.

Parašė Jean Reibrach.

Kazikas pabaladojo nuo gatvės duris. Viduje buvo vienas pats svečias Ivanas, atidaryęs, pamatė linksmą savo draugą, Petro Stragino veidą. Mat šis tik ką gavo nuo vienatinio sunaus Sergijaus telegramą, kuriame anas rašo, jog šenakt atvažiuoja 22-ro numerio traukiniu. Tai buvo vienintelė ant sviesto žmogiška esybė, kurią Petras Straginas mylėjo, ir dabar jam pamislinus, jog šenakt jo sunus bus čia ot tėvo pastogėje, jo nuozmus it alkano liuto veidas persimainė į veidą malonaus tėvo. Jis tuojaus pajėmė iš prišakinio ruimo lemputę ir įsinešė svetainėn.

Ivanas buvo senas Stragino draugas. Beto, juos vienijo tos pačios pažvalgos, — jie buvo teroristai-revoliucionieriai. Įleidęs savo draugą svetainėn, Ivanas nekantriai Straginą užklauzė:

— Ar viskas gatava?

— Teip, — atsakė Petras. — Aparatas štai stovi ant prieančio. Aš galiu aparatą valdyti štai iš šito kambario, — tik paspausi guzikutį ir — atlikta...

— Gerai! Na, o dinamito bomba?

— Ji jau ant vietos, po geležinkelio tiltu.

— Ar tikrai žinai?

— Esmu tikras, kad elektrikos sriovė užgaus dinamitą, kurs ir eksplioduos, — Teip, aš esmi tikras apie tat.

— Ar girdėsi iš čionai ateinančio traukinio atbalsis?

— Teip, traukinio atbalsis čionai girdisi, kada jis esti da toli tarpkalniuose.

— Gerai! — tarė Ivanas. — Ir pasitrukė kedę prie stalo atsisélo patsai, ir lukterėjęs, tarė:

— Tas dėl šios nakties! Aš gavau iš centrū paliepimą... Vaziuos didelis skerdikas... butinai jis liepta nudėt...

Petras Straginas sudrebėjo. Jis nenoroms atkartojė: „Šenakt?“

— Teip, ir tai visai neužilgo. Tas traukinys ateis iš Altovo.

— Ar tamtikras traukinys?

— Ne, traukinys paprastas.

Tas žmogus, kurį komitetas seka, slapčia įsėdė į vieną vagoną ir įsimašė į keleivių tarpą. Traukinys eis per tiltą apie vienuoliktą nakties. Bet, kas tau pasidarė! — Ivanas staugė užklauzė, patėmijęs, kad jo draugas pabalo, it drobė.

— Koks to traukinio numeris?

— Dvidešimts du. Bet aš vel tavę klausiu, kas tau pasidarė?

Straginas neatsakė, tik uždengė rankomis savo veidą. Šaltas prakaitas išpylė jam kaktą ir sunkiai su savim kovodamas, pratarė: „O gal — tai tik bandymas da...“

— Ne, — sušuko Ivanas, — tas žmogus turi mirt!.. Ką! Tu svyruoji dėlto, kad traukinys yra kiti keleiviai? Kas tat jie yra? Tik smilėlių grudeliai dulkantiejie po pirmėivystės vežimo tekinių! Už to žmogaus piktadėjistes juk visa draugija yra kalta! Jeigu ten ir yra nevalčių žmonių, ką tas reiškia?

Tu paspausi elektrinį guzikutį ir padarysi juos visus delei garbingos ateities kankintiniais. Civilizacija (apšvieta) eina pirmyn su aukomis; kada peruzia ant sviesto kokia nelaimė, tai žemė atgimsta daug puikesnė, negu ji pirmiaus buvo. Mės, naikiname laiką; mės jį įdedame į kryžių ir iš tenai išsunkiame tyrą visuotinos palaimos auksą! Pamislyk apie tuos, kurie ateis paskui mus ir piaus mūsų paėtuosius vaisius. Pamislyk apie tavo sunų, tavo Sergijų, kurs yra tavo džiauksmu ir paguoda! Pamislyk apie jo vaikų ir tolimiausių ainių laisvę ir laimę, kurią tu rengi! Hmm! Aš nesisieluju to traukinio likimu. Man tik rupi

tas, kaži begu tavo prietaisose viskas gerai sudavadyta? Neuztenka tos vienos bombos, ką šenakt traukinį suplėšys. Aš norėčia, kad rytoj, vienu spustelėjimu elektrinio guzikučio, eksplioduotų šimtai, tukstančiai bombų, įvairiose vietose pamėtytų; norėčia, kad viena elektriška sriovis užduotų tokį smugį, nuo kurio sugriūtų buidinkai, palociai ir bažnyčios, kalėjimai ir kazarmės, ir kuris daug baisesnis negu išsiveržimas ugnekalnio nepaliktų nieko tik senojo sviesto griuvėsius ir kad jo senas surėdimas nebegrįžtamai nueitų skradžiais!..

Jis atsistojo; prazangos ugnis degino jo žiedrias akis ir apgirdė protą; pakėlęs ranką jis teip su jaja pasiautė, lig norėdamas vienu siausniu pakirsti visą žmoniją, lyginai kaip kad šieno piovejėjas guldo žolę į pradalgius.

— Tas tai manę judina, — traukė toliau Ivanas, — tas tai man suteikia pašėlusią nerimastį ir begalinę viltį! Tu gailiesi keleivių? Bet, jeigu aš bučiau tarpe jų, aš šaukčiau į tavę: Spausk guzikutį, spausk! Ir visi tą patį šauktų. Tavo paties sunus tą patį tau lieptų padaryt.

— Aš padarysiu, — tarė Straginas pakildamas nuo kedės. Jis pabraukė delna savo ilgus plaukus ant kaktos ir pasizūrėjo į laikrodį.

— Traukinys bus čia apie kokią dešimtį minučių, — tarė Ivanas, kurs dabar biskį nusi malšė.

Abudu tylėjo. Girdėjęs būtų sunkų jų krutinėse kvėpavimą ir vienodą tikėjimą laikrodėlio padėto priešais juos ant stalo.

— Penkios dar minutės! — sušnabzdėjo Ivanas.

Minutos nesulaikomai lėkė pirmyn, ir jis sušuko: „Klausyk!“

Iš sykio toli girdimas traukinio grumėjimas sumišo su

garsum jų širdies plakimu. Palengva grumėjimas ėjo vis artyn ir garsyn; štai jis išlindo iš tarpkalnių ir sušniokė — suuzė, tarsi nešdamas su savim tyrų audras.

— Štai jis! — sušuko Ivanas. Jo balsas perėjo į sukastą šnabzdėsį. Straginas turėjo prie elektrinio guzikučio pridėjęs pirštą, kurs pradėjo nerviškai virpėti. Traukinio krikimas ėjo vis artyn; štai jau gali girdėt tekinių bildesį, ir garinio grustuvo šokinėjimą katile. Umai garsas persimainė; tai buvo visai kas kita; iš urzgimo išsiveržė spieglus klyksmas. Traukinys užėjo ant geležinio tilto. Abiems draugams rodos atsistojo plaukai ant galvos.

— Spausk! — sukamandavo Ivanas.

Lengvu piršto pajudiniu Straginas paleido elektrikos sriovę.

Išbalę labiau negu pati giltinė, jie laukė trenksmo. Jis atėjo. Trenkė teip smarkiai, kad net tas namas, kur jie buvo, susvyravo ant savo pamatų. Aplinkiniai kalnai paleido tukstančius ekspliozijos atbalsių. Medžio, geležies ir žmogiškų esybių masos nuskendė į bedugnę. Ir tada vel viskas nutilo. Ivanas su džiaugsmu sušuko; jo balse girdėtis buvo pergales nota. Bet, atsigrėžęs jis į Straginą, pamatė jį parkritusį į kėdę ir baisaus nusiminimo bekankinimą.

— Bet, kas tat tau pasidarė?

Silpnai mostelėjęs Straginas parodė ranką į telegramą, kuris gulėjo ant stalo; pasilenkęs Ivanas perskaitė:

„Brangus tėtuši: — Šenakt, 22-ro numerio traukiniu aš parvažiuuju pas tave. — Sergijus“.

I Skaitytojus.

Kurių laikas pasibaigęs, už „Vienybę Liet.“ malonėkite užsimokėti prenumeratą.

Atsiszaukimas in visuomenę.

Paskutinių dviejų savaitių žinios parėjusios iš Rusijos, aiškiai parodo, kad caro ir biurokratų valdžia visiškai nenori su žmonėmis taikintis, mindžioja po kojų ir menkiausias liaudies reikalavimus, tyčiojasi iš Dumos, jieško priekabių kad ją išvaikyti ir iškelti žmonėms kovą. Nerūpi jai žmonių gerovė, tik savo galybės palaikymas; ji nesidrovi nė viso svieto akių, nė gi jai grauzia saužinės tas išlietasis Rusijos žmonių kraujas; akmeninė carimo ir biurokratijos širdis nepasikrutina gailėsčiu ant vaitojimo badu mirštančiųjų minių.

Skaitėme laikraščiuose, kad visi revoliucijiniai gaivalai jau neteko vilties Dumoje. Smarkiausiai revoliucijos ir socialdemokratų vadovai apleidė savo tėvynę Rusiją, kur caro valdžia baigia gniaužti paskutinius laisvės spindulėlius. Apie keturis šimtus laisvės karzygių atkeliavo Londonan, kur po priedanga laisvesnės Anglijos valdžios laiko savo kongresą ir tariasi vėl į naują kovą su nedora caro valdžia.

Nežinome dar, prie ko griebsis išvytiejie persekiojimais liaudies vadovai. Žinome tik, kad yra rengiami garbingi plianai, yra ruošiami atstatyti krutinę prieš despotiškąją Rusijos valdžią, — tą valdžią, kuri nebeturi jokios spėkos ir kuri moka tik tai narsiai užmušinėti senelius, moteris ir kūdikius, kuri įstengia pakartį sugaudiusi beginklius jaunikačius, — kuri žudo gražiausius savo tautos žiedus ir liaudiespėkas naikina.

Baisi ta caro valdžia buvo keletą metų atgal. Bet dabar ji visai niekai. Tik tai durti vaisi ji savę beužlaiko. Ir kada dar sykį iškankinti Rusijos kraštai sukils, jau nebereiks tiek daug aukų padėti, kiek

buvo padėta pirmuosiuose Didžiosios Rusų Revoliucijos išsiveržimuose. Istorija parodo, kad juo tolyn kova žmonių su valdžiomis traukiasi, tuom ji darosi lengvesnė. Nes ištikro, juk žmonių pusėje teisybė, o teisybė viomet viršų gauna.

Mēs turime tikėti, kad Rusijos tautos visuotinas sukilimas visai nebetoli; jį priskubina baises kaimiečių ir miesto darbininkų sąlygos, badas, ligos, liaudies nubiednėjimas, biurokratijos begėdiška sauvale, pati užkietėjusi nedorybėse valdžia. Sukilimas arba revoliucija dabar apims daug platesnes minias, negu pirmiausias; nes dabar didesni žmonių sluogsniai nukentė caro terojimus ir ant jos įtužo; iš kitos pusės, liaudis labiau susiprato, geriau per paskutinį laisvių perijodą apsišvietė, darbininkai labiau susiorganizavo; dabar net jau ir armijoje didelė dalis kariumenės prijaudžia kovai už laisvę. Daug didesnė dabar yra revoliucijos laimėjimui proga.

Bet, mēs, kurie esame tame krašte, — Rusijoje ir Lietuvoje, gimę ir auge; kurie esame tos krauju nulietos žemelės sunai ir bekovojančių su carizmu žmonelių broliai, — mēs privalome neatsidėti ant vienu mūsų tenai pasilikusių draugų ir vientaučių. Pareiga tautos ir žmoniškumo mus šaukia prie tos sunkios kovos prisidėti. Jų kova — yra mūsų kova; jų laimėjimas — yra mūsų laimėjimas. Vargdieniais buvome tenai, vargdienių padėjimą radome ir čionai atkeliavę; matydami tokių pat vargdienių kovą už gyvastį, negalime šaltai iš šalies į juos žiūrėti; kovodami čionai už savo buvio pagerinimą su kapitalizmu, neprivalome užmiršti ir aną mūsų brolių kovą su carizmu, — neužmiršti ir paremti jų darbus materijališkomis pajegomis, kadangi mūsų gyvenimo sąlygos visgi dar geresnės, negu

tenai tiesiog badu mirštančių žmonių.

Šelpėme, kiek išsigalėdami, revoliucijos judėjimą iki šiam momentui. Argi ant toliaus užkimštume savo ausis Didžiosios Revoliucijos balsui?

Ne, mēs to padaryti neturime ir negalime. Kiteip pasirodytume pardavikais savo brolių, kurie kovoja ne tik tai vardan rusų ir kitų tautų laisvės, bet ir vardan žmoniškumo, vardan visasvietinės žmonių liuosybės.

Siuomi mēs, Lietuvių Socialistų Sąjungos išrinktasis „Revoliucijos Rėmimo Komitetas“, karštai atsišaukiame į savo brolius lietuvius amerikiečius, kad neužmirštų, kuriame sunkiame randasi mūsų tėvynė laikmety; pereinantįjį gadynę yra gadynė Lietuvos ir visos Rusijos išsiliosavimo iš po despotizmo valdžios. Turime daugelį didelių pareigų. Bet pareigos organizavimo revoliucijinių spėkų, organizavimas ir palaikimas darbininkų judėjimo, teip jau šelpimas pačios revoliucijos mums šiandien turi nė ant minutos nenu-eit iš akių.

Kaip ikišiolei, teip ir ant tolesnio, mēs turime dėti savo trupinėlius ant liuosybės aukuro. Mūsų prakalbos, susirinkimai, pasilinksminimai, teatrai ir kitoki bendri darbai vis turi būti nukreipti ant to, kad dalelė apčiuopiamojo pelno būtų paskiriama ir materijališkamjam revoliucijos sušelpimui, parėmimui visokio revoliucijinio darbo — literatūros platinimo, minių organizavimo, pagaliaus ir ginklų revoliucijinėms minioms patiekimo. Tulas revoliucijinis darbas reikia atlikti ir čionai, kaip va darbininkų apšvietimas, kitasgi reikia remti tenai, kaip — minių ginklavimas, ir tt.

Minėjom, kad Rev. Rem. K. išrinko Lietuvių Socialistų Sąjungą. Ji užstato iš savo išdo už aukas kauciją, ji ir kvie-

čia lietuvius amerikiečius, kad revoliucijai skiriamasias aukas siųstų į R.R.K. Iš čionai kiekvienas darbininko lietuvio centas nueis į tikrąjį revoliucijos darbą.

Pradėdami savo darbą mēs, R. R. K-tas, skaitome už savo pareigą pridurti porą žodžių apie patį mūsų darbą.

Idant tuosekliau galėtume atlikti tokią svarbią savo užduotį, geistina, idant mūsų draugai ir vientaučiai aukautojai patį padėtų mums tą darbą varyt; jis nedaug tereikalauja, jeigu tik gerai suprassime ir stengsimės priesykį užvestojo budo prisitaikint.

Sulyg išdirbto L. S. S. III-čiame susivaziavime R. R. K-tui programo, aukų suėmimas turi šiaip atsilikti. Aukų rinkėjai surašo aukautojų vardus, išperka „Money Orderj“ arba išrašo čekį ant vardo minėtojo komiteto išdininko (J. O. Sirvydas, 224 E. Main Str., Plymouth, Pa.) ir pasiunčia tuos vardus ir čekį arba „Money Orderj“ ant vardo minėtojo komiteto sekretoriaus (J. S. Pruselaitis, 17 James Str., Waterbury, Conn.). Tas darosi dėlto, kad, delei išvengimo klaidų ar pralenkimų, aukų įplaukos ir išsiuntinėjimas turi vestis per dvejus knygas: sekretoriaus ir išdininko. Paskui aukautojų vardai ir aukos būna pagarsinta „Kovoje“.

Atsišaukdami šiuomi prie mūsų visuomenės, tikimės, kad kiekvienas geras lietuvis ir susipratęs darbininkas mūsų sąjungos ir mūsų komiteto darbams prijaus, paduės savo ranką ir stumsime visi pirmyn šventą išliuosavimo kovą.

Tegyvuoja revoliucija! Tegyvuoja mūsų brolių susipratimas!

Rev. Rem. Komitetas:

Pirmasėdis J. Sukys,

Sekretorius J. S. Pruselaitis,

Išdininkas J. O. Sirvydas.

